

Pedagogisch-didactische aspecten van werkplekleren

Werkplekleren is een belangrijk onderdeel van het curriculum in het onderwijs. In alle opleidingen binnen de beroepsonderwijskolom, vmbo, mbo en hbo, heeft buitenschools leren binnen arbeidsorganisaties een belangrijke plek. Vooral omdat het oefenen in de reële beroepspraktijk als noodzakelijk wordt gezien voor het aanleren van beroepsvaardigheden.

Beroepspraktijk

Opleidingen worstelen vaak met de positionering en inrichting van het werkplekleren. Enerzijds kan de onderwijsinstelling werkprocessen in de praktijk niet aansturen. Anderzijds gaan interventies vanuit het opleidingsperspectief ten koste van de authenticiteit van het leerwerkproces. De kwaliteit van het werkplekleren wordt min of meer aan het toeval overgelaten.

Doelstellingen

Werkplekleren in een beroepsopleiding heeft drie onderscheiden doelstellingen:

- 1) oriëntatie op de beroepspraktijk,
- 2) acquisitie van beroepsvaardigheden en
- 3) participatie aan de beroepsgemeenschap.

Een tweede onderscheid vanuit pedagogisch-didactisch perspectief is de trits voorbereiding-uitvoering-evaluatie. In de voorbereidingsfase gaat het om aard en kwaliteit van leerwerkopdrachten en om de ontwikkeling van zelfstuuringsvaardigheden.

In de uitvoeringsfase gaat het enerzijds om de mate van authenticiteit versus simulatie van de werkomgeving en de leerwerktaken; anderzijds gaat het om de begeleiding van het werkplekleren. Beoordeling is het onderwerp van de evaluatiefase: hoe kan de student verworven competenties aantonen en welke beoordelingsinstrumenten zijn hiervoor beschikbaar.

Effectieve elementen

In feite gaat het voor ons om de vraag *‘wat zijn effectieve elementen van leerwerkopdrachten om studenten van de lerarenopleidingen goed voor te bereiden op het een beroep.*

Resultaten

Uit onderzoek blijkt dat pedagogisch-didactische interventies altijd op maat van specifieke contextkenmerken gesneden moeten zijn. De kernelementen waarmee in het ontwerp van werkplekleren rekening moet worden gehouden zijn:

1. sociale en structurele kenmerken van de werkplek (de school en zijn context)
2. leerpraktijken (de leerwerkopdracht)

3. studentgerelateerde kenmerken (de student)
4. begeleiding en beoordeling (wpb versus io)

Uitwerking van deze kernelementen levert een set van elf globale ontwerpregels op. Deze ontwerpregels moeten telkens weer door professionele opleidingsteams ingekleurd worden, in *comakership* met hun werkveld. De ontwerpregels hebben betrekking op

- 1) inbedding in het curriculum,
- 2) kernelementen voor de vormgeving van werkplekieren,
- 3) begeleiding en beoordeling.